

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 330/25
15.5.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ у већу састављеном од судија Ивана Негића, председника већа, Зорице Банковић и Олге Арсовић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бранислав Поповац и Марија Кнежевић, адвокати из Београда, улица Катанићева број 16/3, против тужене Агроиндустријско комерцијалне банке “АИК банка” а.д. Београд, Булевар Михајла Пупина број 115Ћ, ради раскида, одлучујући о жалби тужиоца, изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П 6989/19 од 07.06.2024. године, у седници већа одржаној дана 15.5.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 6989/19 од 07.06.2024. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 6989/19 од 07.06.2024. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да раскине уговор о кредиту за решавање стамбеног питања, број ..., закључен дана 14.01.2000. године, између “Јубанке” а.д. Београд, као правног претходника тужене и тужиоца. Ставом другим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да на дан 15.10.2019. године, по основу поврата средстава примљених по основу уговора о кредиту закљученог дана 14.01.2000. године, тужилац има према туженој потраживање у износу од 7.711.181,95 динара, са законском затезном каматом на овај износ почев од 15.10.2019. године, па до исплате. Ставом трећим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да на дан 15.10.2019. године, по основу поврата средстава реализованог кредита по основу уговора о кредиту закљученог дана 14.01.2000. године, тужена има према тужиоцу потраживање у износу од 5.053.552,51 динара са законском затезном каматом

почев од 15.10.2019. године, па до исплате. Ставом четвртим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да суд пребије потраживања тужиоца и туженог на дан 15.10.2019. године до износа од 5.053.552,51 динара. Ставом петим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да суд обавезе туженог да му на име поврата средстава примљених по основу уговора о кредиту исплати износ од 2.657,629,64 динара са законском затезном каматом почев од 15.10.2019. године, па до исплате. Ставом шестим изреке одбијен је као неоснован евентуални тужбени захтев којим је тужилац тражио да суд утврди да на дан 15.10.2019. године, по основу поврата средстава примљених по основу уговора о кредиту од 14.01.2000. године, тужилац има према туженој потраживање у износу од 56.411,23 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан уплате. Ставом седмим изреке одбијен је као неоснован евентуални тужбени захтев којим је тужилац тражио да суд утврди да на дан 15.10.2019. године, по основу поврата средстава реализованог кредита по основу уговора о кредиту од 14.01.2000. године тужена има према тужиоцу потраживање у износу од 40.674,16 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате. Ставом осмим изреке одбијен је као неоснован евентуални тужбени захтев којим је тужилац тражио да суд пребије потраживање тужиоца и тужене на дан 15.10.2019. године, до износа до 40.674,16 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС. Ставом деветим изреке одбијен је као неоснован евентуални тужбени захтев којим је тужилац тражио да суд обавезе тужену да исплати тужиоцу на име поврата средстава примљених по основу уговора о кредиту износ од 15.737,00 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан уплате. Ставом десетим изреке одбијен је као неоснован други евентуални тужбени захтев којим је тужилац тражио да суд утврди да на дан 15.10.2019. године, по основу поврата средстава примљених по основу уговора о кредиту од 14.01.2000. године, тужилац има према туженој потраживање у износу од 5.188.897,94 динара, са законском затезном каматом на овај износ почев од 15.10.2019. године, па до исплате. Ставом једанаестим изреке одбијен је као неоснован други евентуални тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да на дан 15.10.2019. године, по основу поврата средстава по основу уговора о кредиту од 14.01.2000. године, тужена има према тужиоцу потраживање у износу од 3.496.000,00 динара са законском затезном каматом на овај износ поче од 15.10.2019. године, па до исплате. Ставом дванаестим изреке одбијен је као неоснован други евентуални тужбени захтев којим је тужилац тражио да се пребије потраживање тужиоца и тужене на дан 15.10.2019. године, до износа 3.496.000,00 динара. Ставом тринаестим изреке одбијен је као неоснован други евентуални тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да исплати тужиоцу на име поврата средстава примљених по основу уговора о кредиту од 1.692.897,94 динара са законском затезном каматом на тај износ почев од 15.10.2019. године, па до исплате. Ставом четрнаестим изреке одбијен је предлог тужиоца за одређивање привремене мере којом би се забранило туженој да из било ког разлога активира поједине или све иструменте обезбеђења које је примио од тужиоца по основу члана 9 и 10 уговора о кредиту за решавање стамбеног кредита, закљученог дана 14.01.2000. године, између правног претходника тужене и тужиоца. Ставом петнаестим изреке, тужилац је обавезан да туженој на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 20.000,00 динара.

Против наведене пресуде, жалбу је благовремено изјавио тужилац, из свих законских разлога.

Испитујући правилност и законитост првостепене пресуде у смислу одредбе члана 386 ЗПП (“Службени гласник РС” број 72/11 са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд је нашао да жалба није основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које овај суд као другостепени пази по службеној дужности. Апелациони суд налази да није учињена ни битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП, на коју се жалбом посебно указује, јер првостепена пресуда садржи јасне, потпуне и непротивречне разлоге о чињеницама важним за правилно одлучивање, који нису у супротности са садржином изведених доказа у списима предмета, док је изрека пресуде јасна и непротивречи разлозима исте датим у образложењу.

Према утврђеном чињеничном стању, дана 14.01.2000. године, између правног претходника тужене банке као даваоца кредита и тужиоца као корисника кредита, закључен је уговор о кредиту за решавање стамбеног питања, по основу ког је тужиоцу банка одобрила кредит у износу од 1.000.000.00 динара, са роком отплате кредита од 480 месеци, односно 40 година и каматом по стопи од 2% годишње. Чланом 3 је уговорено да се износ неотплаћеног дела кредита усклађује за шестомесечне обрачунске периоде јануар-јун, односно јул-децембар, са кретањем раста цена на мало у Републици Србији, а највише до висине раста просечне месечне нето зараде у привреди Републике за обрачунаски период, те да ће о извршеној ревалоризацији неотплаћеног дела кредита и о новом износу месечне рате, банка писмено обавештавати корисника, а да ће корисник тако утврђени износ месечне рате плаћати на исти начин, као и до тада, без сачињавања посебног анекса. Чланом 5 је уговорено да корисник банци плаћа месечну рату у износу од 3.028,23 динара (главница и камата). Чланом 6 је уговорено да уколико корисник кредита падне у доцњу, банка ће обрачунавати затезну камату на износ доспелих, а неизмирених обавеза, према позитивним прописима и актима банке, а чланом 9 да ради обезбеђења отплате кредита из члана 1 уговора корисник је дужан да на згради чије се довршење кредитира упише хипотеку првог реда у корст банке до висине одобрених средстава из члана 1 уговора, са каматом, ревалоризацијом и другим трошковима. Из захтева за кредит “Јубанке” а.д. Београд, број 823114/1601-0-97-369 произилази да је захтев поднео тужилац и тражио да му банка одобри кредит у износу од 1.000.000,00 динара са каматом од 2% годишње и роком отплате од 40 година, а који ће користити за стамбену изградњу. Тужилац је правном претходнику тужене банке поднео захтев дана 14.12.2006. године, да се изврши корекција кредита, на који захтев је одговорено поднеском од 06.02.2007. године, упућеном тужиоцу у коме је понуђена могућност рефинансирања кредита под условима које банка нуди својим клијентима. Тужена банка је вршила ревалоризацију неотплаћеног дела кредита до 05.04.2013. године, због чега су рате кредита, које је тужилац плаћао на име отплате кредита, током периода отплате расле. Тужилац је све рате уредно плаћао до октобра 2019. године. У време закључења предметног уговора тужилац је био ...

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да у конкретној правној ствари нису испуњени услови из члана 133 Закона о облигационим односима за раскид уговора због промењених околности, уз образложење да будући да је нашао, да тужилац током поступка, поред истицања разлога за отежано испуњење

обавезе отплате кредита у виду номиналне промена износа рате, због периодичне револиризације главнице, није доказао како је њему то отежало испуњење обавезе, који је био однос његове зараде и висине рате кроз године, те како се његова зарада мењала у односу на просечну зараду кроз године. Приликом оваквог закључивања, првостепени суд је имао у виду уговорени метод ревалоризације неотплаћеног дела кредита, који је по ставу суда двоструко ограничен, тако што је уговорено да ће се износ главнице усклађивати са кретањем раста цена на мало, али највише до висине раста просечне месечне нето зараде, да је такво двоструко ограничење ишло у прилог тужиоцу, јер уколико би дошло до општег пораста цена, а да то није пратио и раст просечне нето зараде и у обрнутој ситуацији уколико би дошло до раста нето зараде, који није праћен повећањем цена, то не би долазило ни до номиналног повећања обавезе тужиоца, те из оваквог метода револиризације произилази да номинално повећање тужбичеве обавезе, значи да је дошло до повећања раста цена на мало, као и да је то повећање праћено растом просечне нето зараде, због чега је овакав метод револиризације био правичан, а имајући у виду дуг период отплате кредита од 40 година. Из наведених разлога, првостепени суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Првостепени суд је одбио тужбени захтев као у ставу другом, петом, шестом, деветом, десетом и тринаестом изреке, имајући у виду да је одбио тужбени захтев за раскид предметног уговора, а да ти захтеви следе из захтева за раскид предметног уговора о кредиту. Одлуку као у ставу трећем, седмом и једанаестом изреке првостепени суд је донео налазећи да тужилац нема интерес за утврђење потраживања тужене у односу на њега у смислу члана 194 ЗПП, а имајући у виду фазу у којој се поступак налазио. Првостепени суд је одбио као неоснован тужбени захтев у ставу четвртном, осмом и дванаестом изреке, за пребијање потраживања, имајући у виду да ти захтеви следе из претходних, као и чињеницу да до пребијања потраживања не може доћи на иницијативу само једне стране, а да тужена није тражила испуњење обавезе, односно пребијање. Првостепени суд је одбио и предлог за одређивање привремене мере, будући да је нашао да је тужбени захтев неоснован у целости, те је одлучио као у ставу четрнаестом изреке пресуде.

Оваква одлука првостепененог суда је правилна и законита због чега исту прихвата и другостепени суд.

Наиме, тужилац је захтев за раскид предметног уговора о дугорочном кредиту, закљученог са правним претходником тужене банке дана 14.01.2000. године, засновао на наводима да је између уговорних страна предметног уговора о кредиту, односно њега као корисника кредита и тужене банке, као даваоца кредита, нарушена еквивалентност престација на његову штету, с обзиром да му је обавеза отплате кредита, знатно увећана, будући да су износи анuitета од почетка отплате вишеструко увећани, а до чега је дошло, јер је банка вршила ревалоризацију главног дуга, на који начин је тужилац доведен у неповољнији положај.

Раскид уговора због промењених околности регулисан је одредбама чланова 133-136 Закона о облигационим односима. Имајући у виду одредбу члана 133 Закона о облигационим односима, на тужиоцу је био терет доказивања чињенице да је након закључења предметног уговора о дугорочном кредиту наступила околност која је отежавала испуњење његове обавезе отплате кредита, конкретно да му је услед

вишеструког увећања месечних анuitета било отежано испуњење обавезе отплате кредита, а до ког увећања анuitета је дошло усед периодичне ревалоризације неотплаћеног дела кредита. Банка је ревалоризацију неотплаћеног дела кредита вршила све до 05.04.2013. године, будући да је ревалоризација дуга, као начин очувања вредности одобрених новчаних средстава, а која је подразумевала усклађивање преосталог дуга по кредиту са растом цена на мало, али највише до висине раста просечне месечне нето зараде, била уговорена предметним уговором о дугорочном кредиту, што тужиоцу није могло остати непознато, а посебно код чињенице да је у време закључења спорног уговора о кредиту био ..., те да му као лицу са посебним знањем и упућеношћу у банкарско пословање није могла остати непозната функција и сврха ревалоризације, као начина очувања вредности пласираних средстава у кредитно пословање банке, а чије уговарање је уобичајено у пословима кредитирања који се уговарају на дуг период отплате. Тужилац током поступка није доказао из којих разлога му је увећање рата отплате кредита отежало испуњење обавезе да би се могло закључити да су наступиле околности које му отежавају испуњење обавезе и због којих се више не може остварити сврха спорног уговора, будући да током поступка није доставио доказе на околност односа његове зараде и висине рате, те доказе на околност његовог имовног стања, које би било такво да не би могао да одговори испуњењу обавезе уредног отплаћивања кредита, односно које су то промењене околности наступиле након закључења предметног уговора, а које су отежале испуњење његове обавезе, имајући у виду да ревалоризација преосталог дуга, свакако није представљала промењене околности, јер представља заштитну клаузулу уговорену у циљу очувања новчане вредности одобреног кредита, која подразумева усклађивање преосталог дуга по кредиту са растом цена на мало, а највише до висине раста просечне месечне нето зараде, а на чије уговарање је банка имала право, с обзиром на варирајућу вредност динара као валуте у којој је одобрен кредит, при чему тужилац током поступка није доказао однос његових примања и просечне месечне нето зараде у републици односно да су његова примања била мања од просечне месечне нето зараде.

Имајући у виду да је првостепени суд правилно одбио захтев за раскид уговора о кредиту, то је даље правилно, као неосноване одбио и захтеве који су били постављени као основни и евентуални, за утврђење да тужилац према туженој банци има потраживање у висини износа које је исплатио туженој банци по основу спорног уговора о кредиту чији раскид тражи, као и захтеве који су као основни и евентуални били постављени за пребијање тих потраживања тужиоца са потраживањем тужене банке, а које потраживање банка има према тужиоцу, по основу реализације уговора о кредиту чији раскид тражи, с обзиром да до пребијања није дошло, те исплате позитивне разлике пребијених потраживања тужиоцу, као и захтеве који су као основни и евентуални били постављени за утврђење постојања потраживања тужене банке према њему, а које има по основу уговора чији раскид тражи.

Жалбени наводи којима се указује да је погрешан закључак првостепеног суда да нису испуњени услови за раскид уговора због промењених околности, прописани одредбом члана 133 Закона о облигационим односима, с обзиром да је месечна рата кредита коју је тужилац дужан да плаћа, вишеструко увећана, да је у тренутку последњег измирења обавезе износила 17.000,00 динара, а иницијално 3.000,00 динара, да је тужилац до средине октобра 2019. године, када је извршио последњу уплату рате кредита уплатио туженом више од износа који је тужени њему на име одобреног

кредита исплатио, те да према обрачуну туженог од 15.10.2019. године, истом дугује износ од 3.574.485,15 динара, а да му је до тада уплатио износ од 3.442.041,28 динара, неосновани су и без утицаја на другачију одлуку суда. Ово имајући у виду да сама чињеница повећања обавезе тужиоца у виду увећане вредности ануитета, не представља разлог за раскид уговора по основу члана 133 Закона о облигационим односима због промењених околности, с обзиром да током поступка тужилац није доказао на који начин је увећање номиналне вредности ануитета рате кредита довело до отежаног испуњења обавезе тужиоца у отплати кредита, те да такве околности није био дужан да предвиди у време закључења предметног уговора о дугорочном кредиту, односно да исте није могао предвидети, а пре свега имајући у виду општепознату чињеницу да је вредности динара подложна променама, односно да је почев од одобравања кредита 2000. године вредност динара опадала. Са друге стране, иако је на тужиоцу био терет доказивања, исти није доказао да је у конкретном случају нарушена еквивалентност престација из уговора о дугорочном кредиту, имајући у виду да тужилац током поступка није доказао да увећани ануитети имају вишеструко већу новчану вредност од новчане вредности ануитета који је тужилац у почетку отплате кредита отплаћивао, односно да је ревалоризација за последицу имала не само очување вредности одобрених средстава већ и стицање профита.

Жалбени наводи којима се указује да је забрањена акумулација ревалоризације и камате, као заштитних клаузула за очување вредности капитала из уговора о кредиту, неосновани су и без утицаја на другачију одлуку суда у конкретној правној ствари. Ово имајући у виду да током поступка тужилац није доказао да је висина стопе уговорене камате била таква да је иста штитила новчани капитал одобрен уговором о кредиту, те да није било места уговарању, а у циљу заштите новчане вредности одобреног капитала и клаузуле ревалоризације. Са друге стране, недозвољеност уговарања ревалоризације би водило утврђивању ништавости такве одредбе у уговору и отклањању последица које је таква одредба произвела, те исто не би било од утицаја на одлуку о захтеву за раскид предметног уговора о кредиту, с обзиром да предметни уговор не би могао бити раскинут због ревалоризације за коју тужилац сматра да води до промењене околности, која увећава његову обавезу до мере да му је знатно отежано испуњење уговорне обавезе, јер би таква одредба уговора о ревалоризацији била ништава, те би се сматрало да иста није ни уговорена.

Како је првостепени суд одлучио о основном и о евентуалним тужбеним захтевима, онако како су исти у иницијалној тужби били и постављени од стране тужиоца, те одлучио о свим тужбеним захтевима постављеним у тужби, то су неосновани и без утицаја на другачију одлуку суда и жалбени наводи којима се указује да је првостепени суд три пута одлучио о истом захтеву.

Неосновани су и без утицаја на другачију одлуку суда и жалбени наводи којима се указује да је оцена правне ваљаности одредбе уговора о ревалоризацији и уговореној камати, могло бити од утицаја и на основаност захтева за исплату новчаних средстава постављених у тужби. Ово имајући у виду да је тужилац свој тужбени захтев за раскид предметног уговора о кредиту засновао на наводима који се тичу промењених околности, услед којих му је отежано испуњење уговорне обавезе, а да новчано потраживање истакнуто у тужби произилази из давања учињених по основу наведеног уговора о кредиту, које потражује као последицу раскида уговора о кредиту, односно да

током поступка није истицао ништавост уговорних одредаба, нити да то новчано потраживање истакнуто у тужби проистиче из ништавих одредаба уговора, при чему суд није везан правним основом, али јесте везан чињеничним наводима из тужбе, у којима се није истицала ништавост, већ су искључиво били усмерени на раскид уговора, сходно којима је и постављен захтев, како за раскид, тако и за исплату новчаних средстава.

Приликом одлучивања Апелациони суд је имао у виду и остале жалбене наводе, али је нашао да исти нису од утицаја на законитост и правилност првостепене пресуде, како на утврђено чињенично стање, тако и на примењено материјално право у поступку доношења исте.

Према томе, како првостепена пресуда није захваћена битним повредама одредаба парничног поступка, на коју овај суд као другостепени пази по службеној дужности, нити оним повредама на које се посебно указује изјављеном жалбом, те како је иста заснована на потпуно и правилно утврђеном чињеничном стању и донета на основу правилне примене материјалног права, то је применом члана 390 ЗПП потврђена као у ставу првом изреке.

Правилна је и одлука првостепеног суда о трошковима парничног поступка садржана у ставу петнаестом изреке ожалбене пресуде, имајући у виду да је иста донета правилном применом члана 150, 153, 154 и 163 ЗПП, те је применом члана 401 тачка 2 ЗПП одлучено као у ставу првом изреке.

Супротно жалбеним наводима, правилно је првостепени суд одлучио када је одбио као неоснован предлог тужиоца за одређивање привремене мере, имајући у виду да исти није доказао да су испуњени услови из одредбе члана 449 Закона о извршењу и обезбеђењу, за њено одређивање, јер није учинио вероватним своје потраживање, те је применом члана 401 тачка 2 ЗПП одлучено као у ставу првом изреке.

Имајући у виду да тужилац није успео са жалбом у другостепеном поступку, то истом не припада право на накнаду трошкова другостепеног поступка, те је применом члана 165 став 1 ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа-судија
Иван Негић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић